

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 20 grudnia 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Energia – Sektor gazu – Bezpieczeństwo dostaw gazu – Rozporządzenie (UE) nr 994/2010 – Ciążący na przedsiębiorstwach gazowych obowiązek podjęcia środków w celu zapewnienia dostaw gazu odbiorcom chronionym – Artykuł 2 akapit drugi pkt 1 – Pojęcie „odbiorców chronionych” – Artykuł 8 ust. 2 – Dodatkowy wymóg – Artykuł 8 ust. 5 – Możliwość spełnienia przez przedsiębiorstwa gazowe ciężących na nich obowiązków na szczeblu regionalnym lub unijnym – Przepisy krajowe przewidujące wobec dostawców gazu dodatkowy wymóg magazynowania gazu, którego zakres stosowania obejmuje również odbiorców niezaliczających się do odbiorców chronionych w rozumieniu rozporządzenia nr 994/2010 – Obowiązek magazynowania, który musi być spełniony w wysokości 80% na terytorium danego państwa członkowskiego

W sprawie C-226/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (Francja) postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 22 kwietnia 2016 r., w postępowaniu:

Eni SpA,

Eni Gas & Power France SA,

Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz)

przeciwko

Premier ministre,

Ministre de l'Environnement, de l'Énergie et de la Mer,

przy udziale:

Storengy,

Total Infrastructures Gaz France (TIGF),

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça, prezes izby, E. Levits, A. Borg Barthet (sprawozdawca), M. Berger i F. Biltgen, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,

* Język postępowania: francuski.

sekretarz: V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 marca 2017 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Eni SpA i Eni Gas & Power France SA przez C. Leforta, M. Dantina oraz A. Soloshchenkova, avocats,
- w imieniu Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz) przez N. Auteta oraz G. Marsona, avocats,
- w imieniu Storengy i Total Infrastructures Gaz Francja (TIGF) przez C. Le Bihan-Graf i L. Rosenblieh, avocates,
- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa, R. Coesme'a, S. Horrenbergera oraz A. Daly, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, M. Rzotkiewicza oraz K. Rudzińską, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Patakię oraz O. Beynet, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 lipca 2017 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 8 ust. 2 i 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE (Dz.U. 2010, L 295, s. 1).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Eni SpA i Eni Gas & Power France SA (zwanych dalej łącznie „Eni”) oraz Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz) a Premier ministre (premierem, Francja) i ministre de l'Environnement, de l'Énergie et de la Mer (ministrem środowiska, energii i morza, Francja) w przedmiocie zgodności z prawem dekretu nr 2014-328 z dnia 12 marca 2014 r. zmieniającego dekret nr 2006-1034 z dnia 21 sierpnia 2006 r. dotyczący dostępu do podziemnych magazynów gazu ziemnego (JORF z dnia 14 marca 2014 r., s. 5283, zwanego dalej „dekretem nr 2014-328”).

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z motywami 5, 9 i 10 rozporządzenia nr 994/2010:
„(5) Podjęte dotychczas na szczeblu Unii Europejskiej środki dotyczące bezpieczeństwa dostaw gazu nadal pozostawiają jednak państwom członkowskim dużą swobodę decydowania o wyborze środków. W przypadku wystąpienia zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw w państwie

członkowskim istnieje ryzyko, że podjęte jednostronnie przez to państwo środki mogą zagrażać prawidłowemu funkcjonowaniu wewnętrznego rynku gazu oraz dostawom gazu dla odbiorców. Niedawne doświadczenia wykazały, że ryzyko to jest realne. Aby umożliwić funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazu ziemnego również w przypadku niedoborów w dostawach, niezbędna jest solidarność i koordynacja działań na wypadek sytuacji kryzysowych, zarówno w zakresie działań zapobiegawczych, jak i reakcji na konkretne zakłócenia w dostawach.

[...]

- (9) Poważne zakłócenie w dostawach gazu do Unii może mieć negatywne skutki dla wszystkich państw członkowskich, Unii jako całości i państw będących stronami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energetyczną [...], podpisanego w Atenach dnia 25 października 2005 r. [(Dz.U. 2006, L 198, s. 18)]. Może ono spowodować też poważne straty w całej gospodarce Unii. Zakłócenie w dostawach gazu może mieć również poważne skutki społeczne, zwłaszcza dla grup odbiorców znajdujących się w trudnej sytuacji.
- (10) Niektórzy odbiorcy – w tym m.in. gospodarstwa domowe oraz odbiorcy świadczący podstawowe usługi społeczne, np. w zakresie opieki zdrowotnej i opieki nad dziećmi, edukacji oraz inne usługi socjalne i świadczone w interesie społecznym, jak również usługi niezbędne do funkcjonowania państwa członkowskiego – narażeni są na szczególne straty i mogą potrzebować ochrony. Szeroka definicja takich odbiorców chronionych nie powinna kolidować z europejskimi mechanizmami na rzecz solidarności”.

4 Artykuł 2 akapit drugi tego rozporządzenia stanowi:

„[...] definicje:

- 1) »odbiorcy chronieni« oznaczają wszystkich odbiorców będących gospodarstwami domowymi, którzy są już podłączeni do sieci dystrybucyjnej gazu, a oprócz tego – o ile tak postanowi dane państwo członkowskie – termin ten może obejmować również:
- a) małe i średnie przedsiębiorstwa, pod warunkiem że są one podłączone do sieci dystrybucyjnej gazu, a także podmioty świadczące podstawowe usługi socjalne, pod warunkiem że są one podłączone do dystrybucyjnej lub przesyłowej sieci gazowej, a także pod warunkiem że na wszystkich tych dodatkowych odbiorców przypada najwyżej do 20% ostatecznego zużycia gazu; lub
  - b) instalacje systemów ciepłowniczych, o ile dostarczają energię ciepłą odbiorcom prywatnym oraz odbiorcom, o których mowa w lit. a), pod warunkiem że instalacje te nie są w stanie przełączyć się na inne paliwa i są podłączone to [do] sieci dystrybucji lub przesyłu gazu.

[...]”.

5 Artykuł 3 ust. 6 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Środki na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw zawarte w planach działań zapobiegawczych i planach na wypadek sytuacji nadzwyczajnej muszą być jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne, pozbawione cech dyskryminacji i weryfikowalne, nie mogą w niewłaściwy [niedopuszczalny] sposób zakłócać konkurencji ani skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu i nie mogą zagrażać bezpieczeństwu dostaw gazu do innych państw członkowskich lub Unii jako całości”.

6 Zgodnie z art. 8 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Standard w zakresie dostaw”:

„1. Właściwy organ zobowiązuje określone przez siebie przedsiębiorstwa gazowe do podjęcia środków w celu zapewnienia dostaw gazu odbiorcom chronionym z danego państwa członkowskiego w następujących przypadkach:

- a) ekstremalnych temperatur w siedmiodniowym okresie szczytowego zapotrzebowania, występującym z prawdopodobieństwem statystycznym raz na 20 lat;
- b) każdego przynajmniej trzydziestodniowego okresu nadzwyczajnie wysokiego zapotrzebowania na gaz występującego z prawdopodobieństwem statystycznym raz na 20 lat; oraz
- c) przynajmniej trzydziestodniowego okresu w przypadku wystąpienia zakłóceń w największej pojedynczej infrastrukturze gazowniczej w przeciętnych warunkach w okresie zimowym.

Właściwy organ określa przedsiębiorstwa gazowe, o których mowa w akapicie pierwszym, w terminie do dnia 3 czerwca 2012 r.

2. Każdy podwyższony standard w zakresie dostaw przekraczający 30 dni dla okresów, o których mowa w ust. 1 lit. b) i c), lub każdy dodatkowy wymóg nałożony ze względu na bezpieczeństwo dostaw gazu opierają się na ocenie ryzyka, o której mowa w art. 9, znajdując odzwierciedlenie w planie działań zapobiegawczych oraz:

- a) są zgodne z art. 3 ust. 6;
- b) nie zakłócają nadmiernie konkurencji ani nie utrudniają funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu;
- c) nie wpływają niekorzystnie na zdolność każdego innego państwa członkowskiego do zaopatrywania swoich odbiorców chronionych zgodnie z niniejszym artykułem w przypadku sytuacji nadzwyczajnej w skali kraju, regionu lub Unii; oraz
- d) są zgodne z kryteriami określonymi w art. 11 ust. 5 w przypadku sytuacji nadzwyczajnej w Unii lub w regionie.

W duchu solidarności właściwy organ określa w planie działań zapobiegawczych i planie na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, w jaki sposób podwyższony standard w zakresie dostaw lub dodatkowy wymóg nałożony na przedsiębiorstwa gazowe mogą zostać tymczasowo obniżone w przypadku sytuacji nadzwyczajnej w Unii lub w regionie.

3. Po upływie okresów określonych przez właściwy organ zgodnie z ust. 1 i 2 lub na bardziej rygorystycznych warunkach niż określone w ust. 1 właściwy organ i przedsiębiorstwa gazowe starają się zapewnić jak najdłuższą ciągłość dostaw, w szczególności do odbiorców chronionych.

4. Nałożone na przedsiębiorstwa gazowe obowiązki związane ze spełnieniem określonych w niniejszym artykule standardów w zakresie dostaw muszą być pozbawione cech dyskryminacji i nie mogą stanowić nadmiernego obciążenia dla tych przedsiębiorstw.

5. Stosownie do okoliczności przedsiębiorstwa gazowe mogą spełnić te wymogi na szczeblu regionalnym lub unijnym. Właściwy organ nie wymaga, aby standardy określone w niniejszym artykule były spełnione na bazie infrastruktury znajdującej się wyłącznie na obszarze jego właściwości.

6. Właściwy organ zapewnia, by warunki dostaw do odbiorców chronionych nie naruszały prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego gazu, a cena odpowiadała wartości rynkowej dostaw”.

- 7 Artykuł 11 ust. 5 rozporządzenia nr 994/2010, dotyczący reakcji Unii i reakcji na szczeblu regionalnym w sytuacji nadzwyczajnej, stanowi:

„Państwa członkowskie, a w szczególności właściwe organy, zapewniają, by:

- a) w żadnym momencie nie wprowadzono środków w nieuprawniony sposób ograniczających przepływ gazu w ramach rynku wewnętrznego, zwłaszcza przepływ gazu na dotknięte rynki;
- b) nie wprowadzono środków, które mogłyby poważnie zagrozić zaopatrzeniu w gaz w innym państwie członkowskim; oraz
- c) utrzymany został transgraniczny dostęp do infrastruktury zgodnie z [rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 (Dz.U. 2009, L 211, s. 36)], na ile jest to możliwe pod względem technicznym i ze względów bezpieczeństwa, zgodnie z planem na wypadek sytuacji nadzwyczajnej”.

Prawo francuskie

- 8 We Francji magazynowanie gazu ziemnego podlega przepisom artykułów od L. 421-1 do L. 421-16 code de l'énergie (kodeksu energetycznego). Przepisy te regulują dostęp do podziemnych magazynów gazu w ramach spoczywających na dostawcach obowiązków użyteczności publicznej w celu zapewnienia ciągłości dostaw gazu ziemnego nawet w przypadku sytuacji ekstremalnych.

- 9 Zgodnie z art. L. 421-3 tego kodeksu:

„Zapasy magazynowe gazu ziemnego pozwalają w pierwszej kolejności na zapewnienie:

- 1° Prawidłowego funkcjonowania i zbilansowania sieci podłączonych do podziemnych magazynów gazu ziemnego;
- 2° Bezpośredniego lub pośredniego zaspokojenia potrzeb odbiorców stanowiących gospodarstwa domowe oraz potrzeb innych odbiorców, którzy nie zgodzili się w umowie na dostawy przerywalne, lub odbiorców wykonujących zadania użyteczności publicznej;
- 3° Przestrzegania innych obowiązków użyteczności publicznej przewidzianych w art. L. 121-32”.

- 10 Artykuł L. 421-4 akapit pierwszy wspomnianego kodeksu stanowi:

„Każdy dostawca zobowiązany jest do utrzymywania we Francji, na dzień 31 października każdego roku, bezpośrednio albo pośrednio poprzez pełnomocnika, wystarczających zapasów magazynowych gazu ziemnego, biorąc pod uwagę inne dostępne mu instrumenty modulacji, w celu wypełniania swoich obowiązków umownych, w okresie między dniem 1 listopada a 31 marca, polegających na bezpośredniej lub pośredniej dostawie gazu dla odbiorców, o których mowa w art. L. 421-3 akapit trzeci [...]”.

- 11 Zgodnie z art. 421-7 kodeksu energetycznego dekret Conseil d'État (rady stanu, Francja) określa warunki i szczegółowe zasady stosowania w szczególności art. L. 421-4 wspomnianego kodeksu.

- 12 Décret n° 2006-1034 du 21 août 2006 relatif à l'accès aux stockages souterrains de gaz naturel (dekret z dnia 21 sierpnia 2006 r. dotyczący dostępu do podziemnych magazynów gazu ziemnego, JORF z dnia 23 sierpnia 2006 r., s. 12370, zwany dalej „dekretem nr 2006–1034”), wydany na podstawie art. L. 421-7 kodeksu energetycznego, określa warunki, na jakich udziela się dostępu do podziemnych magazynów

gazu ziemnego. Z postanowienia odsyłającego wynika, że dekret ten przewiduje, po pierwsze, przyznanie każdemu dostawcy gazu ziemnego dostępu do pojemności magazynowej lub „prawa do magazynowania”, ustalanego w zależności od portfela odbiorców, w celu umożliwienia mu zaopatrywania w gaz tych odbiorców w okresie zimowym, oraz po drugie, określenie spoczywających na tych dostawcach obowiązków dotyczących w szczególności utrzymywania minimalnych zapasów magazynowych na początku okresu zimowego.

- 13 Artykuł 9 dekretu nr 2014-328 zmienił dekret nr 2006-1034, przewidując w szczególności, że obowiązki utrzymywania zapasów magazynowych spoczywające na dostawcach będą określane w zależności od „prawa do magazynowania” odpowiadającego już nie tylko rocznemu zużyciu gazu przez odbiorców stanowiących gospodarstwa domowe oraz przez odbiorców wykonujących zadania użyteczności publicznej – jak przewidywał to dekret nr 2006-1034 w wersji przed zmianą – ale także wielkości zużycia gazu przez odbiorców podłączonych do sieci dystrybucyjnej, którzy nie zgodzili się w umowie na dostawy przerywalne. W zamian za to dekret nr 2014-328 zmniejszył współczynnik obowiązków związanych z utrzymywaniem zapasów magazynowych z 85% do 80% pojemności magazynowej.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 14 Dwoma pismami z dnia 12 i 14 maja 2014 r. Eni i Uprigaz wniosły do Conseil d'État (rady stanu) skargę o stwierdzenie nieważności dekretu nr 2014-328 w związku z nadużyciem władzy.
- 15 W swoich skargach Eni i Uprigaz podnoszą między innymi, że dekret ten narusza przepisy rozporządzenia nr 994/2010. Po pierwsze, dekret ten w sposób niewłaściwy rozszerza bowiem definicję „odbiorców chronionych” przewidzianą w art. 2 akapit drugi pkt 1 tego rozporządzenia. Po drugie, nakłada on na dostawców gazu ziemnego obowiązek zlokalizowania we Francji zapasów magazynowych, z naruszeniem art. 8 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia.
- 16 W tym względzie sąd odsyłający podnosi w pierwszej kolejności, że dekret nr 2014-328 włącza do zakresu definicji krajowej „odbiorców chronionych” odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi podłączonych do sieci dystrybucyjnej gazu, którzy nie zgodzili się w umowie na dostawy przerywalne i którzy niekoniecznie są „małymi i średnimi przedsiębiorstwami” w rozumieniu art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010. Definicja „odbiorców chronionych” w ten sposób przyjęta w owym dekrete wykracza zatem poza definicję zawartą w tym rozporządzeniu. Władze francuskie utrzymują jednak, że owi dodatkowi odbiorcy odpowiadają niewielkim podmiotom, które, nawet jeśli należą do wielkich przedsiębiorstw, posiadają dużą liczbę wspólnych cech z małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Ponadto zdaniem tych władz taka rozszerzona definicja jest związana z dodatkowymi wymogami, jakie państwa członkowskie mogą nakładać na przedsiębiorstwa gazowe ze względu na bezpieczeństwo dostaw gazu, zgodnie z art. 8 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia.
- 17 W takich okolicznościach zgodność z prawem dekretu nr 2014-328 zależy od tego, czy wskazany przepis powinien być interpretowany w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie nakładało na dostawców gazu ziemnego dodatkowe wymogi wynikające z włączenia do zakresu definicji „odbiorców chronionych” – których zużycie gazu pozwala ustalić zakres obowiązków magazynowania mających na celu zapewnienie ciągłości dostaw – odbiorców, którzy nie zostali wymienieni w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010.
- 18 W drugiej kolejności sąd odsyłający podnosi, że w celu zapewnienia ciągłości dostaw dla odbiorców gazu art. L. 421-4 kodeksu energetycznego nakłada na dostawców francuskich obowiązek utrzymywania we Francji wystarczających zapasów magazynowych gazu ziemnego, biorąc pod uwagę inne dostępne im instrumenty modulacji, oraz że dekret nr 2014-328 wymaga osiągnięcia na terytorium krajowym 80% pojemności magazynowej, przewidując jednak, iż minister właściwy do spraw energii bierze pod uwagę inne dostępne dostawcy gazu instrumenty modulacji w celu dokonania oceny, czy zdolność magazynowania, jaką ten dostawca dysponuje, jest wystarczająca do zapewnienia

przestrzegania spoczywającego na nim obowiązku magazynowania. Zgodność z prawem dekretu nr 2014-328 zależy zatem także od tego, czy art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 994/2010 stoi na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie nakładało na dostawców gazu ziemnego takie obowiązki.

19 W tych okolicznościach Conseil d'État (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 8 ust. 2 [rozporządzenia nr 994/2010] należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie nakładało na dostawców gazu ziemnego dodatkowe wymogi wynikające z włączenia do zakresu definicji »odbiorców chronionych« – których zużycie gazu pozwala ustalić zakres obowiązków magazynowania mających na celu zapewnienie ciągłości dostaw – odbiorców, którzy nie zostali wymienieni [w art. 2 akapit drugi] tego rozporządzenia?

2) Czy art. 8 ust. 5 [rozporządzenia nr 994/2010] należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie nakładało na dostawców gazu ziemnego obowiązki dotyczące objętości składowanego gazu oraz prędkości jego poboru, a także obowiązki związane ze zdolnością magazynowania osiągniętą w związku z obowiązkiem utrzymywania zapasów magazynowych na terytorium tego państwa członkowskiego, przewidując jednocześnie, iż minister, dokonując oceny zdolności magazynowej, jaką dysponuje dostawca, bierze pod uwagę inne dostępne mu instrumenty modulacji?».

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

20 Należy przypomnieć, że Trybunał miał już sposobność orzekać w przedmiocie swobody decydowania przyznanej państwom członkowskim w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w kontekście dyrektywy Rady 2004/67/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. dotyczącej środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego (Dz.U. 2004, L 127, s. 92), która po raz pierwszy ustaliła ramy prawne na szczeblu Unii, zapewniające bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego, i która obowiązywała przed rozporządzeniem nr 994/2010.

21 I tak Trybunał orzekł, że dyrektywa ta ustaliła jedynie ramy, w których do państw członkowskich należy określenie polityki w zakresie bezpieczeństwa dostaw, i że, jak wynika z jej motywu 3, stanowi ona tylko wspólne minimum w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego. Trybunał stwierdził także, iż wspomniana dyrektywa pozostawiała dużą swobodę decydowania państwom członkowskim co do środków służących osiągnięciu realizowanych przez nią celów (zob. podobnie wyrok z dnia 17 lipca 2008 r., Komisja/Hiszpania, C-207/07, niepublikowany, EU:C:2008:428, pkt 43, 44).

22 Natomiast podczas gdy dyrektywa 2004/67 przyznawała dużą swobodę decydowania państwom członkowskim co do wyboru środków zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu, z motywu 5 rozporządzenia nr 994/2010 wyraźnie wynika, że zostało ono przyjęte celem uregulowania tej swobody w większym stopniu w celu uniknięcia sytuacji, w której podejmowane jednostronnie przez państwo środki mogłyby zagrozić prawidłowemu funkcjonowaniu wewnętrznego rynku gazu oraz dostawom gazu w pozostałych państwach członkowskich.

W przedmiocie pytania pierwszego

23 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 994/2010 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym takim jak przepisy rozpatrywane w postępowaniu głównym, nakładającym na dostawców

gazu ziemnego obowiązek magazynowania gazu, którego zakres stosowania obejmuje również odbiorców niewyszczególnionych wśród odbiorców chronionych w rozumieniu art. 2 akapit drugi pkt 1 tego rozporządzenia.

- 24 Należy przypomnieć, że jak wynika z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 994/2010, zobowiązuje ono państwa członkowskie do zapewnienia w sytuacjach wymieniowych w tym przepisie dostaw gazu dla niektórych odbiorców zwanych „odbiorcami chronionymi”.
- 25 W tym względzie z art. art. 2 akapit drugi pkt 1 rozporządzenia nr 994/2010 wynika, że znajdujące się w nim pojęcie „odbiorców chronionych” dotyczy, po pierwsze, kategorii „odbiorców będących gospodarstwami domowymi, którzy są już podłączeni do sieci dystrybucyjnej gazu”, a po drugie, o ile państwo członkowskie tak postanowi, dwóch pozostałych kategorii określonych odpowiednio w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) i w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. b) tego rozporządzenia.
- 26 W odniesieniu do w szczególności kategorii, o której mowa w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010, przepis ten przewiduje, że państwa członkowskie mogą uznawać za odbiorców chronionych „małe i średnie przedsiębiorstwa, pod warunkiem że są one podłączone do sieci dystrybucyjnej gazu, a także podmioty świadczące podstawowe usługi socjalne, pod warunkiem że są one podłączone do dystrybucyjnej lub przesyłowej sieci gazowej, a także pod warunkiem że na wszystkich tych dodatkowych odbiorców przypada najwyżej do 20% ostatecznego zużycia gazu”.
- 27 W niniejszej sprawie rząd francuski utrzymuje, że zaliczywszy do odbiorców chronionych w rozumieniu prawa krajowego nie tylko odbiorców będących gospodarstwami domowymi, lecz także odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi podłączonych do sieci dystrybucyjnej gazu, którzy nie zgodzili się w umowie na dostawy przerywalne, dekret nr 2014-328 nie wyszedł poza przewidzianą w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010 definicję „odbiorców chronionych”. Ta kategoria odbiorców zawiera bowiem niewielkie podmioty, takie jak małe przedsiębiorstwa, małe agencje wielkich przedsiębiorstw, małe przedsiębiorstwa handlu detalicznego należące do zintegrowanych sieci lub małe instalacje przemysłowe należące do większego przedsiębiorstwa, ponieważ większe podmioty nie są przyłączone do sieci dystrybucyjnej, lecz bezpośrednio do systemu przesyłowego.
- 28 W tym zakresie rząd francuski twierdzi, że użyte w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010 odniesienie do „małych i średnich przedsiębiorstw” należy rozumieć jako obejmujące nie jedynie podmioty, których status prawny jest statusem małych i średnich przedsiębiorstw, ale, w świetle celów tego rozporządzenia, jako obejmujące także podmioty, które stanowią w rzeczywistości autonomiczne jednostki zużywające objętość gazu odpowiadającą objętości zużywanej przez małe lub średnie przedsiębiorstwo.
- 29 Takiej wykładni pojęcia „odbiorców chronionych” w rozumieniu tego przepisu nie można jednak zaakceptować.
- 30 W tym względzie należy zauważyć, że żaden z odbiorców, którzy nie zgodzili się w umowie na przerywalne dostawy gazu, nie jest objęty kategoriami wymienionymi w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010. W szczególności nie ulega wątpliwości, że małe agencje wielkich przedsiębiorstw, małe przedsiębiorstwa handlu detalicznego należące do zintegrowanych sieci lub małe instalacje przemysłowe należące do większego przedsiębiorstwa nie stanowią „małych i średnich przedsiębiorstw” w obiegowym znaczeniu tego sformułowania, jak przyznaje to również rząd francuski.
- 31 Okoliczność, że zużycie gazu przez takie podmioty jest ewentualnie podobne do zużycia przez małe lub średnie przedsiębiorstwo, nie ma w tym kontekście znaczenia. Jak bowiem wynika z motywów 9 i 10 rozporządzenia nr 994/2010, wyliczenie „odbiorców chronionych” znajdujące się w art. 2 akapit drugi

- pkt 1 lit. a) tego rozporządzenia opiera się nie tyle na objętości zużycia gazu przez tych odbiorców, ile na szczególnej ochronie, jakiej odbiorcy ci potrzebują w przypadku zakłóceń w dostawach gazu ze względu na ich trudną sytuację.
- 32 Wbrew zaś twierdzeniom tego rządu wspomniane podmioty i małe lub średnie przedsiębiorstwa nie doświadczają takiej samej potrzeby ochrony przed potencjalnymi zakłóceniami w dostawach gazu. Jak bowiem podniósł rzecznik generalny w pkt 59 opinii, przynależność do podmiotu, grupy lub do zintegrowanej sieci o znacznych rozmiarach pozwala wspomnianym podmiotom na dysponowanie zasobami ekonomicznymi i technicznymi, których małe i średnie przedsiębiorstwa na ogół nie posiadają, umożliwiającymi tym podmiotom poradzenie sobie z takimi zakłóceniami.
- 33 Należy wobec tego zbadać kwestię, czy państwo członkowskie może na podstawie art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 994/2010 zobowiązać dostawców gazu ziemnego do podjęcia środków w celu zapewnienia dostaw gazu szerszemu kręgowi odbiorców niż odbiorcy chronieni wyszczególnieni w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) tego rozporządzenia.
- 34 W tym względzie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 994/2010 wynika, że państwa członkowskie mogą przyjąć dwa rodzaje środków wykraczających poza środki, do których podjęcia państwa te muszą zobowiązać określone przez siebie przedsiębiorstwa gazowe zgodnie z art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia, ponieważ te ostatnie środki są zastrzeżone, jak wskazano w pkt 24 niniejszego wyroku, do odbiorców chronionych.
- 35 Po pierwsze, państwa członkowskie mogą ustanowić „podwyższon[ym] standard[...], w zakresie dostaw”, to znaczy, jak wynika z art. 8 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia, środki przekraczające okres 30 dni, o którym mowa w art. 8 ust. 1 lit. b) i c) tego rozporządzenia. Możliwość ta dotyczy zatem nie rozszerzenia podmiotowego zakresu stosowania tych środków, ale wydłużenia okresu ich stosowania.
- 36 Po drugie, wskazane powyżej państwa członkowskie mogą nałożyć „dodatkowe wymogi” na przedsiębiorstwa gazowe ze względu na bezpieczeństwo dostaw gazu. W tym względzie zastosowanie wyrażenia „dodatkowe” uwidacznia okoliczność, że chodzi o wymogi ponadobowiązkowe, o charakterze odmiennym od charakteru środków, o których mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 994/2010, do którego zresztą art. 8 ust. 2 tego rozporządzenia nie odsyła jeśli chodzi o te wymogi.
- 37 Jak zatem podniósł rzecznik generalny w pkt 67 opinii, z art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 994/2010 wynika, że państwo członkowskie może wprowadzić co do zasady dodatkowy wymóg obciążający przedsiębiorstwa gazowe, którego zakres stosowania obejmuje również odbiorców niezaliczających się do odbiorców chronionych wyszczególnionych w art. 2 akapit drugi pkt 1 tego rozporządzenia.
- 38 Niemniej jednak z samego brzmienia tego przepisu wynika także, iż możliwość nałożenia przez państwo członkowskie takiego dodatkowego wymogu na przedsiębiorstwa gazowe jest uzależniona od spełnienia ściśle określonych w tym przepisie przesłanek.
- 39 W niniejszej sprawie do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy ustanowienie w drodze dekretu nr 2014-328 obciążającego dostawców gazu dodatkowego wymogu magazynowania gazu, którego zakres stosowania obejmuje również wszystkich odbiorców podłączonych do sieci dystrybucyjnej, którzy nie zgodzili się w umowie na dostawy przerywalne i którzy niekoniecznie zaliczają się do odbiorców chronionych wyszczególnionych w art. 2 akapit drugi pkt 1 lit. a) rozporządzenia nr 994/2010, spełnia w ten sposób wskazane w art. 8 ust. 2 tego rozporządzenia przesłanki.
- 40 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 994/2010 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym takim jak przepisy rozpatrywane w postępowaniu głównym, nakładającym na dostawców gazu ziemnego obowiązek magazynowania gazu, którego zakres stosowania obejmuje

również odbiorców niezaliczających się do odbiorców chronionych wyszczególnionych w art. 2 akapit drugi pkt 1 tego rozporządzenia, pod warunkiem że są spełnione przesłanki przewidziane w pierwszym z tych przepisów, co powinien ustalić sąd odsyłający.

W przedmiocie pytania drugiego

- 41 Poprzez pytanie drugie odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 94/2010 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych nakładających na dostawców gazu ziemnego obowiązek utrzymywania zapasów magazynowych na terytorium tego państwa członkowskiego w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw na wypadek sytuacji kryzysowej, przewidując jednocześnie, iż właściwy organ, dokonując oceny zdolności magazynowej, jaką dysponuje dostawca, bierze pod uwagę inne dostępne mu instrumenty modulacji.
- 42 W tym względzie należy zauważyć, że art. 8 ust. 5 zdanie pierwsze rozporządzenie nr 994/2010 stanowi, iż przedsiębiorstwa gazowe mogą w stosownym przypadku spełnić nałożone na nie obowiązki związane ze spełnieniem standardów w zakresie dostaw przewidzianych w art. 8 tego rozporządzenia na szczeblu regionalnym lub unijnym.
- 43 Ponadto zgodnie z art. 8 ust. 5 zdanie drugie tego rozporządzenia właściwy organ nie wymaga, aby standardy określone w tym artykule były spełnione na bazie infrastruktury znajdującej się wyłącznie na obszarze jego właściwości.
- 44 W niniejszym przypadku art. 9 dekretu nr 2014-328 w związku z art. L. 421-4 kodeksu energetycznego nakłada na dostawców gazu obowiązek utrzymywania na terytorium francuskim, na dzień 31 października każdego roku, zapasów magazynowych gazu ziemnego odpowiadających przynajmniej 80% pojemności magazynowej związanej z odbiorcami włączonymi w zakres tego obowiązku, przewidując jednocześnie, iż właściwy minister bierze jednak pod uwagę inne dostępne dostawcy gazu instrumenty modulacji w celu zbadania, czy dostawca ten spełnia spoczywające na nim obowiązki.
- 45 Omawiane ustawodawstwo, w zakresie, w jakim nakłada ono na dostawców obowiązek posiadania koniecznie i wyłącznie we Francji wystarczających zapasów magazynowych gazu ziemnego w celu wypełnienia obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dostaw na wypadek sytuacji kryzysowej, jest niezgodne z art. 8 ust. 5 zdanie drugie rozporządzenia nr 994/2010, który, jak wskazano, zakazuje właściwemu organowi wymagania, by standardy określone w art. 8 tego rozporządzenia były spełnione na bazie infrastruktury znajdującej się wyłącznie na terytorium krajowym danego państwa członkowskiego.
- 46 O ile prawdą jest, że ustawodawstwo francuskie pozwala właściwemu ministrowi na uwzględnienie „innych instrumentów modulacji” danego dostawcy gazu, o tyle sąd odsyłający nie dostarczył jednak wystarczających informacji umożliwiających określenie w praktyce zakresu i charakteru oceny, której dokonanie w tym zakresie jest zadaniem właściwego organu ministra.
- 47 W tym względzie do tego sądu należy dokonywanie wykładni prawa krajowego i zbadanie, czy przewidziana w przepisach krajowych możliwość „uwzględnienia” przez właściwy organ „innych instrumentów modulacji” zainteresowanych dostawców zapewnia tym dostawcom rzeczywistą możliwość spełnienia spoczywających na nich obowiązków na szczeblu regionalnym lub unijnym.
- 48 W świetle powyższego na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 8 ust. 5 rozporządzenia nr 994/2010 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych nakładających na dostawców gazu ziemnego obowiązek utrzymywania zapasów magazynowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw na wypadek sytuacji kryzysowej z użyciem w sposób konieczny wyłącznie infrastruktury znajdującej się na terytorium krajowym. W niniejszej

sprawie do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy przewidziana w przepisach krajowych możliwość uwzględnienia przez właściwy organ „innych instrumentów modulacji” zainteresowanych dostawców zapewnia tym dostawcom rzeczywistą możliwość spełnienia spoczywających na nich obowiązków na szczeblu regionalnym lub unijnym.

W przedmiocie kosztów

- ⁴⁹ Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 8 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych takich jak przepisy rozpatrywane w postępowaniu głównym, nakładające na dostawców gazu ziemnego obowiązek magazynowania gazu, którego zakres stosowania obejmuje również odbiorców niezaliczających się do odbiorców chronionych wyszczególnionych w art. 2 akapit drugi pkt 1 tego rozporządzenia, pod warunkiem że są spełnione przesłanki przewidziane w pierwszym z tych przepisów, co powinien ustalić sąd odsyłający.
- 2) Artykuł 8 ust. 5 rozporządzenia nr 994/2010 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych nakładających na dostawców gazu ziemnego obowiązek utrzymywania zapasów magazynowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw na wypadek sytuacji kryzysowej z użyciem w sposób konieczny wyłącznie infrastruktury znajdującej się na terytorium krajowym. W niniejszej sprawie do sądu odsyłającego należy jednakże zbadanie, czy przewidziana w przepisach krajowych możliwość uwzględnienia przez właściwy organ innych „instrumentów modulacji” dostępnych zainteresowanym dostawcom zapewnia tym dostawcom rzeczywistą możliwość spełnienia spoczywających na nich obowiązków na szczeblu regionalnym lub na szczeblu Unii Europejskiej.

Podpisy